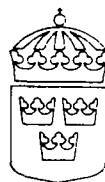

Jordbruksutskottets betänkande

1988/89:JoU19

Ändring i bilavgaslagen (1986:1386), m.m.

1988/89
JoU19

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 1988/89:128 om ändring i bilavgaslagen (1986:1386), m. m. I anslutning till behandlingen tar utskottet upp sammanlagt 28 motionsyrkanden till behandling.

Utskottet föreslår med anledning av två motioner (m, c) att undantaget för jordbruk och skogsbruk från förbudet mot körning i terräng med motordrivet fordon skall regleras i lagen. I övrigt tillstyrker utskottet de i propositionen redovisade förslagen till lagändringar. Utskottet har inte heller något att erinra mot vad som anförts beträffande skärpta avgaskrav för lastbilar och bussar, tillsynen av terrängkörningslagstiftningen m. m. Utskottet avstyrker således övriga motionsyrkanden.

Till betänkandet har fogats 15 reservationer och 1 särskilt yttrande.

Propositionen

I proposition 1988/89:128 föreslår regeringen (miljö- och energidepartementet) att riksdagen antar förslagen till

1. lag om ändring i bilavgaslagen (1986:1386),
2. lag om ändring i terrängkörningslagen (1975:1313),
3. lag om ändring i lagen (1976:1054) om svavelhaltigt bränsle.

Vidare bereds riksdagen tillfälle att ta del av vad i propositionen anförts om

4. skärpta avgaskrav för lastbilar och bussar m.m.,
 5. tillsynen av terrängkörningslagstiftningen m.m.
- Lagrådet har avgett yttrande över lagförslagen.

Lagförslagen har följande lydelse:

Lag om ändring i bilavgaslagen (1986:1386);

Härigenom föreskrivs att det i bilavgaslagen (1986:1386) skall införas en ny paragraf, 6 a §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**6 a §*

Om bilägaren låter någon annan än tillverkaren avhjälpa brist som omfattas av åtagande enligt 6 § och därvid anlitar någon som yrkesmässigt utför bilreparationer, är tillverkaren skyldig att betala skälig ersättning för reparationen till den som har utfört arbetet. Denne har inte rätt att få betalning för reparationen från bilägaren och får inte heller gentemot bilägaren göra gällande åtgärder som kan komma i fråga vid bristande betalning.

Anspraak på ersättning som avses i första stycket skall, om inte tillverkaren medger annat, åtföljas av en redogörelse för de åtgärder som har vidtagits och en utredning om resultatet av reparationen. Tillverkaren har rätt att inom två veckor från det att han fick del av ersättningsanspråket kräva att den som har utfört arbetet tillställer tillverkaren på dennes bekostnad de delar som har bytts ut vid reparationen. Tillverkaren får inte ifrågasätta betalningsskyldigheten sedan fyra veckor har förflutit efter det att han fick del av ersättningsanspråket och, om han har krävt att erhålla utbytta delar, dessa delar tillställdes honom.

Om tillverkaren har betalat ersättning som avses i första stycket, får han därefter inte gentemot bilägaren åberopa brist i reparationen som sådan omständighet som avses i 6 § andra stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989.

Lag om ändring i terrängkörningslagen (1975:1313);

Härigenom föreskrivs att 1 § terrängkörningslagen (1975:1313) skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

Körning i terräng med *terrängfordon och motorfordon* är förbjuden i hela landet

1. på barmark,
2. på snötäckt skogsmark med plant- eller ungskog, om det *ej* är uppenbart att körningen kan ske utan risk för skada på skogen.

Inom de delar av fjällområdet som regeringen bestämmer är körning i terräng med *terrängfordon och motorfordon* förbjuden även på annan mark än som anges i första stycket.

Körning i terräng med *motordrivet fordon* är förbjuden i hela landet

1. på barmark,
2. på snötäckt skogsmark med plant- eller ungskog, om det *inte* är uppenbart att körningen kan ske utan risk för skada på skogen.

Inom de delar av fjällområdet som regeringen bestämmer är körning i terräng med *motordrivet fordon* förbjuden även på annan mark än som anges i första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989.

Lag om ändring i lagen (1976:1054) om svavelhaltigt bränsle;

Härigenom föreskrivs att 3, 5 och 7 §§ lagen (1976:1054) om svavelhaltigt bränsle skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 §

Regeringen eller förvaltningsmyndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att den som driver handel med eller importerar fossilt bränsle skall lämna uppgift om svavelhalten i bränslet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att den som driver handel med eller importerar bränsle skall lämna uppgift om svavelhalten i bränslet.

5 §

Tillsynsmyndighet har rätt att efter anfordran erhålla de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen enligt denna lag.

Tillsynsmyndighet äger tillträde till lokal eller område där fossilt bränsle förvaras och får där göra undersökning och taga prov på bränsle eller rökgas. För uttaget prov utgår ej ersättning.

Om skyldighet att ersätta tillsynsmyndighet kostnader för provtagning och undersökning av prov föreskriver regeringen eller förvaltningsmyndighet som regeringen bestämmer.

Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen.

Tillsynsmyndigheten har rätt till tillträde till lokal eller område där bränsle förvaras och får där göra undersökning och ta prov på bränsle eller rökgas. För uttaget prov betalas inte ersättning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva om skyldighet att ersätta en tillsynsmyndighets kostnader för provtagning och undersökning av prov.

7 §

Till böter eller fängelse i högst ett år dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot föreskrift som har meddelats med stöd av 1 §, om ej gärningen är ringa.

Till böter dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att lämna uppgift eller lämnar oriktig uppgift i fall då uppgiftsskyldighet har föreskrivits med stöd av 3 §.

Ansvar enligt första eller andra stycket inträder ej, om ansvar för gärningen kan ådömas enligt brottsbalken.

Om ansvar för import av fossilt bränsle i strid mot föreskrift som har meddelats med stöd av 1 § och försök därtill finns bestämmelser i

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot föreskrift som har meddelats med stöd av 1 §, om inte gärningen är ringa.

Till böter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att lämna uppgift eller lämnar oriktig uppgift i fall då uppgiftsskyldighet har föreskrivits med stöd av 3 §.

Till ansvar enligt denna lag döms inte, om ansvar för gärningen kan ådömas enligt brottsbalken.

Om ansvar för import av bränsle i strid mot föreskrift som har meddelats med stöd av 1 § och försök därtill finns bestämmelser i lagen

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1988/89:JoU19

lagen (1960:418) om straff för varusmuggling.

(1960:418) om straff för varusmuggling.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989.

Med anledning av propositionen väckta motioner

1988/89:Jo34 av Lars Ernestam m.fl. (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en kartläggning av hur terrängkörningslagens regler beträffande snöskoterkörning fungerar och efterlevs.

1988/89:Jo35 av Anna Wohlin-Andersson m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att första meningen i 1 § terrängkörningslagen får följande lydelse: Körning i terräng med motordrivet fordon är förbjuden i hela landet utom då fordonet används för jordbruk och/eller skogsbruk eller i direkt samband med renskötsel, dock är körning på kalvfjäll ej heller då tillåten,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om generösa dispensmöjligheter för handikappade.

1988/89:Jo36 av Åsa Domeij och Hans Lindfors (mp) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att barmarkskörning med motordrivet fordon på kalvfjäll inte längre skall vara tillåten för statliga och kommunala tjänstemän,

2. att riksdagen beslutar att barmarkskörning med motordrivet fordon på kalvfjäll inte längre skall vara tillåten ens i direkt samband med renskötsel,

3. att riksdagen beslutar att barmarkskörning med motordrivet fordon i våtmarker inte längre skall vara tillåten för statliga och kommunala tjänstemän,

4. att riksdagen beslutar att barmarkskörning med motordrivet fordon i våtmarker inte skall vara tillåten ens i direkt samband med renskötsel.

1988/89:Jo37 av Annika Åhnberg m.fl. (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär att skärpta avgaskrav för lätta lastbilar och bussar blir obligatoriska från och med 1990,

2. att riksdagen hos regeringen begär att skärpta avgaskrav för tunga lastbilar och bussar blir obligatoriska från och med 1992,

3. att riksdagen hos regeringen begär att gränser för partikelutsläpp sätts i enlighet med vad som i motionen anförts.

1988/89:Jo38 av Nic Grönvall m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ändring av garantitiden för avgasreningsanläggningar i bilar,

2. att riksdagen avslår propositionen i vad avser föreslagen lydelse i 6 a § av Bilavgaslagen.

1988/89:Jo39 av Sven Eric Lorentzon m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen beslutar att undantag för nyttotransporter i jord- och skogsbruket skall göras i terrängkörningslagen.

1988/89:Jo40 av Sven Eric Lorentzon m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen avslår förslaget om ändring av bilavgaslagen.

1988/89:Jo41 av Karl Erik Olsson m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen begär en redovisning av vilka åtgärder som vidtagits med

anledning av beslutet om ökade insatser för utvecklande av miljövänliga motorer och drivmedel. 1988/89:JoU19

2. att riksdagen beslutar att skärpta reningskrav skall införas obligatoriskt fr.o.m. 1990 års modeller för lätta lastbilar och bussar,

3. att riksdagen beslutar att skärpta reningskrav skall införas obligatoriskt fr.o.m. 1992 års modeller för tyngre fordon.

Under allmänna motionstiden väckta motioner

1988/89:Jo719 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om rening av avgaser från dieselfordon,

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:A408.

1988/89:Jo748 av Margareta Fogelberg m.fl. (fp) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om stimulanser för utveckling av nya motorer och drivmedel.

1988/89:Jo751 av Olof Johansson m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen beslutar begära att regeringen verkar för internationella överenskommelser som underlättar utvecklingen av nya fordonsmotorer i enlighet med vad som anges i motionen.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:T215.

1988/89:Jo800 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om tidigareläggning av införande av skärpta utsläppsnormer för tunga dieselfordon till 1992,

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:T222.

1988/89:Jo845 av Ivar Franzén och Lennart Brunander (båda c) vari yrkas

1. att riksdagen begär att regeringen för konsumentverket klargör att en ny överenskommelse mellan parterna på marknaden måste träffas som beaktar av riksdagen fattade beslut i fråga om kravet på bibehållen konkurrens inom bilbranschens eftermarknad,

2. att riksdagen begär att regeringen för naturvårdsverket påpekar att de i regelutfärdandet på bilområdet, liksom vid nödvändiga ändringar av tidigare utfärdade bestämmelser, skall beakta vad riksdag och regering uttalat i lagar och förordningar,

3. att riksdagen beslutar uttala sig för att det är önskvärt att Bilindustriföreningen fullföljer sitt år 1987 avgivna löfte avseende bilar av 1987 och 1988 års modell som uppfyller 1989 års avgaskrav.

1988/89:Jo884 av Jan Sandberg (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utformningen av A 40-bestämmelserna avseende konkurrensneutralitet på servicemarknaden.

1988/89:Jo896 av Annika Åhnberg och Jan Jennehag (båda vpk) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till förändring av A 40-bestämmelserna.

1988/89:Jo962 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas

1988/89:JoU19

13. att riksdagen beslutar införa skärpta avgaskrav för lätta lastbilar och bussar från 1990 års modeller samt för tunga lastbilar och bussar från 1992 års modeller.

1988/89:Jo967 av Claes Roxbergh m.fl. (mp) vari yrkas

11. att skärpta avgaskrav för lastbilar och bussar bör införas omedelbart och att kraven bör vara minst lika låga som de som ställs i USA fr.o.m. 1986 års modeller.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ändringar i bestämmelserna i bilavgaslagen (1986:1386) om tillverkarens ansvar för brister i fordonens avgasreningssystem. Tillverkarens ansvar gentemot bilägaren föreslås bli utvidgat till att också omfatta kostnader för reparationer som har utförts av bilmärkesobundna verkstäder. Ersättning för en sådan reparation skall av tillverkaren betalas direkt till verkstaden.

Vidare föreslås en utvidgning av tillämpningsområdet för terrängkörningslagen (1975:1313) till att omfatta motordrivna fordon över huvud taget. Med den föreslagna ändringen kommer användningen av traktorer och motorredskap också att regleras genom terrängkörningslagstiftningen.

Vissa ändringar föreslås också i lagen (1976:1054) om svavelhaltigt bränsle. Ändringarna innebär att alla slags svavelhaltiga bränslen kommer att omfattas av samtliga bestämmelser i lagen.

Utskottet

Tillverkarens ansvar enligt bilavgaslagen

Propositionen

Enligt bilavgaslagen (1986:1386) kan tillverkare genom beslut av myndighet åläggas att rätta brister i avgasreningssystemet ända tills bilen är fem år gammal eller har körts 80 000 km, om fel framkommer vid s. k. nybilskontroll eller hållbarhetskontroll. Därutöver har tillverkaren en skyldighet gentemot bilägaren att kostnadsfritt avhjälpa brister som framkommer i andra sammanhang, t. ex. vid den årliga kontrollbesiktningen. I samband med behandlingen av proposition 1987/88:85 om miljöpolitiken inför 1990-talet hävdade miljö- och energiministern att utformningen av 6 § bilavgaslagen inte medförde någon skyldighet för tillverkaren att bekosta en garantireparation som utförts av annan än tillverkaren. Vid sin behandling av förslaget vidhöll utskottet dock sin tidigare uttryckta uppfattning att en bilägare skall kunna reparera sin bil och även få garantireparationer av avgasreningssystemet utförda på en bilmärkesobunden verkstad. Utskottet hemställde därför om att riksdagen skulle ge regeringen i uppdrag att komplettera bilavgaslagen i enlighet med tidigare framförda önskemål. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets hemställan (JoU 1987/88:23, rskr. 373).

I propositionen föreslås att bilägaren skall ha rätt att lämna sin bil till en

obunden verkstad för att åtgärda en brist i avgasreningssystemet som omfattas av tillverkarens åtagande. Tillverkaren skall vara skyldig att betala ersättning till verkstaden för en sådan reparation, om bilägaren har anlitat någon som yrkesmässigt utför bilreparationer. Tillverkaren har rätt att kräva utredning i fråga om en reparation som har utförts av en obunden verkstad. Ett sådant krav skall framställas inom två veckor från det tillverkaren mottog ersättningsanspråk. Tillverkaren måste ta ställning till anspråket inom fyra veckor. Sedan betalning skett får tillverkaren inte återopa felaktigheter i reparationen gentemot bilägaren, om åtagandet blir aktuellt igen. I propositionen behandlas inte frågan om de ersättningsdelar som används vid reparationer av avgasreningssystemet kan vara av annat slag än de som bilen var utrustad med då den var ny. Föredragande statsrådet framhåller att gällande ordning kan innebära en risk för konkurrensbegränsningar på reservdelsmarknaden. Ett system för certifiering även av andra delar än de som omfattas av det ursprungliga avgasgodkännandet skulle eventuellt kunna minska denna risk. Frågan om ett sådant certifieringssystem bereds för närvarande inom regeringskansliet.

Motionerna

I motionerna Jo38 (m) yrkande 2 och Jo40 (m) framförs krav på att den föreslagna ändringen i bilavgaslagen skall avslås. I förstnämnda motion framhålls att möjligheten att bedöma skäligheten av en ersättning i bilreparationsbranschen är mycket liten. Förslaget innebär också enligt motionärerna att tillverkaren står risken för reparatörens solvens i de fall denne kommer på obestånd, vilket är oacceptabelt för svenskt rättsliv. I kommittémotion Jo40 påpekas att riksdagen tidigare uttalat att tillverkaren inte skall vara ansvarig för fel begångna av någon annan och att den verkstad som gör ingreppet i utrustningen också skall vara ansvarig för eventuella brister. Garantiåtagandet skulle således överföras på den som utför reparationen. Till detta kopplades ett krav på att ifrågavarande verkstad skulle vara försäkrad för att garantera konsumentens trygghet. Regeringens förslag uppfyller inte dessa krav, varför motionärerna inte anser sig kunna ställa sig bakom detsamma.

Regeringen bör enligt motion Jo845 (c) yrkande 1 klargöra för konsumentverket att en ny överenskommelse mellan parterna på marknaden måste träffas, som beaktar det av riksdagen fattade beslutet angående kravet på bibehållen konkurrens inom bilbranschens eftermarknad.

Naturvårdsverkets föreskrifter angående bilavgaskontroll (SNFS 1987:2) är föremål för ett flertal motionsyrkanden. I motionerna Jo845 yrkande 2, Jo884 (m) och Jo896 (vpk) framhålls att dessa s. k. A40-bestämmelser måste utformas med utgångspunkt i de av riksdagen fattade besluten beträffande konkurrensneutralitet på eftermarknaden. Regeringen bör därför enligt motionärerna tillse att ifrågavarande föreskrifter ändras i enlighet med tidigare riksdagbeslut.

Krav på att garantitiden för avgasreningssystemet skall begränsas till två år motsvarande sedvanlig konsumentgaranti framförs i motion Jo38 yrkande 1.

I motion Jo845 yrkande 3 framhålls det önskvärda i att Bilindustriförening-

en fullföljer sitt år 1987 avgivna löfte angående bilar av 1987 och 1988 års modell som uppfyller 1989 års avgaskrav. Enligt motionärerna har Bilindustriföreningen i samband med överenskommelsen mellan föreningen och konsumentverket om villkoren för tillverkarens särskilda åtaganden för fel i bilens avgasreningssystem enligt 12 § bilavgasförordningen (1987:586) sagt sig vilja verka för att överenskommelsen även skulle tillämpas på bilar av 1987 och 1988 års modeller som levererats med katalysator. Ett uttalande från riksdagen angående ett fullföljande av detta löfte efterlyses av motionärerna.

Utskottets överväganden

Som utskottet tidigare framhållit är det angeläget att största möjliga konkurrens råder på reservdels- och servicemarknaderna. De långtgående garantiåtaganden som ålades tillverkarna av avgasreningssystem i samband med införandet av obligatorisk avgasrening skulle kunna innebära ett åsidosättande av den balans i konkurrenshänseende som bör eftersträvas mellan märkesverkstäder och märkesobundna verkstäder. Det förslag som nu är föremål för utskottets prövning synes i detta hänseende på ett tillfredsställande sätt uppfylla de krav som utskottet tidigare fört fram. Utskottet instämmer i föredragande statsrådets uppfattning att en ordning som innebär att det framtida ansvaret enligt åtagandet delas mellan flera parter kan medföra avsevärda praktiska tillämpningsproblem. Ansvarsfördelningen blir oklar för bilägaren. Dessutom samverkar de olika komponenterna i avgasreningssystemet på ett komplicerat och ofta svårförutsägbart sätt, vilket knappast är ägnat att minska dessa farhågor. Behovet av ett system för registrering av i vilken utsträckning ansvaret har överlåtits utgör enligt utskottets mening ytterligare ett exempel på det olämpliga i en sådan lösning. Mot bakgrund av det anförda och då utskottet i likhet med föredragande statsrådet anser att en eventuell försäkringslösning till skydd för bilägaren kan utformas och tillämpas utan stöd av lagstiftning avstyrks motionerna Jo38 yrkande 2 och Jo40.

Vid riksdagsbehandlingen av förslaget till bilavgaslag utgick utskottet från att regeringen skulle meddela föreskrifter om en rätt för bilägare att vid fel på avgasreningssystemet lämna in sina bilar för reparation hos den märkesobundna sektorn. Härvid skulle verkstaden ha rätt till ersättning av tillverkaren för sådana reparationer. Som föredragande statsrådet konstaterat ger överenskommelsen mellan konsumentverket och Bilindustriföreningen den 19 oktober 1987 inte den bilmärkesobundna sektorn någon rätt att utföra reparationer som omfattas av åtagandet annat än då det aktuella felet inte blivit avhjälpt av tillverkaren inom skälig tid. Med föreliggande förslag till ändring i bilavgaslagen torde enligt utskottets mening förutsättningar skapas för en ny överenskommelse i enlighet med riksdagens ursprungliga intentioner. Utskottet anser sig därmed inte ha någon anledning att utöver vad som nu redovisats göra ett särskilt uttalande med anledning av motion Jo845 yrkande 1. Motionen bör således inte föranleda någon riksdagens ytterligare åtgärd.

Utskottet delar i viss mån de farhågor som förs fram i motionerna Jo845

yrkande 2, Jo884 och Jo896. Som också föredragande statsrådet framhåller kan gällande ordning innebära en risk för konkurrensbegränsningar på reservdelsmarknaden. Mot bakgrund av vad utskottet tidigare anfört och då ifrågavarande problem är föremål för beredning inom regeringskansliet bör motionerna kunna lämnas utan vidare åtgärd i detta sammanhang.

Utskottet erinrar om att de riktlinjer för införandet av skärpta avgasreningskrav som riksdagen godkände hösten 1985 (JoU 1985/86:11, rskr. 101) innebar att motsvarande avgaskrav infördes som gäller för den federala amerikanska marknaden. Enligt de federala krav som gäller fr. o. m. 1981 års bilmodeller skall bl. a. fastställda gränsvärden klaras av personbilar som är upp till fem år gamla eller som körts högst 80 000 km. Harmoniseringen med de amerikanska bestämmelserna var ett uttalat önskemål från lagstiftarens sida samtidigt som bästa avgasreningsteknik kom till användning. Med hänsyn till det anförda och då underlag för annat ställningstagande saknas avstyrks motion Jo38 yrkande 1.

Utskottet anser sig i princip inte ha anledning att särskilt uttala sig beträffande en frivillig överenskommelse som i första hand tar sikte på förhållanden av privaträttslig karaktär. Innehållet i den år 1987 träffade överenskommelsen mellan Bilindustriföreningen och konsumentverket är enligt utskottets mening att hänföra till denna kategori av frågor. Med hänsyn härtill avstyrks motion Jo845 yrkande 3.

Terrängkörningslagen m. m.

Terrängkörningslagen (1975:1313) trädde i kraft den 1 januari 1976 (prop. 1975/76:67, JoU28, rskr. 130). Lagen syftar till att skydda mark och vegetation mot skador. Den innehåller bl. a. ett generellt förbud mot körning i terräng med terrängfordon och motorfordon på barmark samt på snötäckt skogsmark med plant- och ungskog om det inte är uppenbart att körningen kan ske utan risk för skada på skogen. Inom de delar av fjällområdet som regeringen bestämmer (kalfjället) är körning i terräng med terrängfordon och motorfordon förbjuden även på annan mark. I terrängkörningsförordningen (1978:594) undantas körning på barmark i jord- och skogsbruk samt i direkt samband med renskötsel från det generella förbudet. Vidare undantas bl. a. körning av personal i räddningstjänst, sjukvårdspersonal, veterinär i trängande fall och statlig eller kommunal tjänsteman i tjänsteärende. Liknande undantag finns för de fjällområden som omfattas av regeringens förordningsmakt.

Propositionen

I framställning till regeringen har naturvårdsverket lämnat vissa förslag till ändringar i terrängkörningslagstiftningen. Ändringsförslagen har föranletts bl. a. av att olika typer av terränggående fordon registreras framför allt som traktorer. Dessa traktorer används dock inte som nyttfordon. Särskilt i fjällområdet har användningen av dessa fordon ökat betydligt under senare år. En särskild marknad har uppstått för barmarksfordon som inte omfattas av terrängkörningslagens regler. Denna utveckling befaras leda till ett ökat slitage i områden med känsliga vegetationstyper och ökade risker för

störningar på djurlivet. Konflikterna med det traditionella friluftslivet ökar genom att vandringslederna även utnyttjas av barmarksfordonen.

I propositionen föreslås att terrängkörningslagens tillämpningsområde utvidgas till att omfatta motordrivna fordon över huvud taget. Föredragande statsrådet framhåller bl. a. att existerande undantag i terrängkörningsförordningen från förbudet mot terrängkörning även i fortsättningen kommer att tillgodose behoven av nyttotrafik med aktuella fordon. Ytterligare undantag för vissa användningsområden måste enligt föredraganden övervägas och förslag i enlighet härmed kommer att föreläggas regeringen vid ett senare tillfälle.

Motionerna

En förändring i förevarande lagförslags utformning yrkas i motionerna Jo35 (c) yrkande 1 och Jo39 (m). I förstnämnda motion föreslås att 1 § terrängkörningslagen kompletteras med ett undantag från förbudet mot terrängkörning i jord- och skogsbruk samt i direkt samband med renskötsel. I den moderata kommittémotionen yrkas att undantag för nyttotransporter i jordbruk och skogsbruk skall göras i lagen. Motionärerna framhåller bl. a. att jordbruk och skogsbruk är näringar av nationell betydelse och att skilda lagar påbjuder att markanvändning inte får avsevärt försvåras. Med regeringens förslag kommer svensk lag att förbjuda och försvåra ett rationellt och ekonomiskt bruk av jord och skog.

I motion Jo36 (mp) framförs krav på riksdagens ingripande mot barmarkskörning med motordrivna fordon i vissa särskilda fall. Sålunda begärs att riksdagen förbjuder statliga och kommunala tjänstemän att i tjänsten köra på kalvfjället (yrkande 1). Sådan körning skall inte heller vara tillåten ens i samband med renskötsel (yrkande 2). Motsvarande förbud skall även införas i våtmarker (yrkandena 3 och 4). I motionen framhålls bl. a. att barmarkskörningen orsakar störningar i djurlivet och skador på vegetationen både på kalvfjäll och i våtmark.

I motion Jo35 (c) yrkande 2 framhålls att tillkomsten av nya fordonstyper har gjort det möjligt för de rörelsehindrade att själva ta sig ut i naturen. De rörelsehindrades krav i detta hänseende är enligt motionärerna i många fall berättigade och därför bör generösa dispensmöjligheter finnas som ger handikappade möjlighet att ta sig ut i naturen.

I folkpartiets kommittémotion Jo34 framförs krav på en kartläggning av hur terrängkörningslagstiftningens regler beträffande snöskoterkörning fungerar och efterlevs. Enligt motionärerna finns det åtskilligt som tyder på att det förekommer ett relativt omfattande okynnesåkande som har besvärade effekter på naturen. En kartläggning av dessa problem skulle senare eventuellt kunna föranleda vissa lagstiftningsåtgärder.

Utskottets överväganden

Utskottet instämmer i vad föredragande statsrådet anfört om behovet av en utvidgning av terrängkörningslagens tillämpningsområde med hänsyn bl. a. till naturvårdens intressen. Barmarksfordonen har allt mer klassats på ett sådant sätt att de inte omfattas av terrängkörningslagens förbud mot

barmarkskörning. Förbudet bör därför utvidgas till att omfatta alla motor-drivna fordon. Vad beträffar regleringen av undantagen från lagens tillämpning kan ett generellt förbud enligt utskottets mening dock få vissa icke önskvärda konsekvenser. Utskottet anser det således inte vara förenligt med ett rationellt och ekonomiskt jord- och skogsbruk att i lag generellt förbjuda sådan verksamhet som utgör en hörnsten i dessa näringar. Jord- och skogsbruket bör istället garanteras den trygghet som ett lagstadgat undantag utgör. Detta innebär att utskottet i allt väsentligt instämmer i de synpunkter som förs fram i motionerna Jo39 och Jo35 yrkande 1 och att det i lagen bör göras ett undantag för dessa näringar.

Utskottet är inte berett att föreslå lagstiftning om förbud mot barmarkskörning av den omfattning som förespråkas i motion Jo36 yrkandena 1, 2, 3 och 4. Utskottet vill i detta sammanhang även erinra om att frågor som bl. a. rör användningen av olika metoder för renskötselns utövande i nationalparker och andra naturskyddade områden behandlas inom ramen för den nu pågående utredningen (ME 1988:04) om en översyn av naturvårdslagen (1964:822). Med det anförda avstyrker utskottet motionen.

Utskottet känner sympati för syftet med motion Jo35 yrkande 2. Utskottet förutsätter att dispens lämnas för handikappade enligt det bemyndigande som enligt 5 § terrängkörningsförordningen (1978:594) lämnats till vederbörande länsstyrelse. Motionärernas syfte är härigenom väsentligen tillgodosett och något särskilt riksdagens uttalande påkallas inte med anledning av yrkandet.

Övervakningen av naturskyddade områden och den faktiska tillämpningen av terrängkörningslagstiftningen är föremål för överväganden av den ovan omnämnda utredningen om naturvårdslagen. Utredningens resultat i detta hänseende bör enligt utskottets mening inte föregripas varför motion Jo34 avstyrks.

Övriga frågor

Propositionen

Enligt propositionen bör skärpta avgaskrav för lastbilar och bussar införas enligt de riktlinjer som tidigare har redovisats och antagits av riksdagen. För de tunga fordonen bör avgasgodkännandet avse en viss motortyp. Förfarandet bör i övrigt vara detsamma som i dag tillämpas för personbilarna. I propositionen anförs vidare bl. a. att utsläpp av partiklar i ett första steg bör begränsas till vad som motsvarar vad nyproducerade fordon släpper ut i dag. Den provmetod som bör användas för tunga fordon – europeisk standard – saknar i dag metod för mätning av partikelutsläpp. Därmed kan ännu inte anges vilka gränsvärden för utsläpp av partiklar som bör tillämpas.

Motionerna

Kommande skärpta avgaskrav för lastbilar och bussar är föremål för yrkanden i flera motioner. I motionerna Jo37 (vpk) yrkandena 1 och 2, Jo41 (c) yrkandena 2 och 3 och Jo962 (vpk) yrkande 13 krävs att de skärpta

avgasreningskraven för lätta och tunga fordon införs fr. o. m. 1990 resp. 1992. I folkpartimotionen Jo800 yrkande 2 framförs krav på en tidigareläggning av införandet av skärpta utsläppsnormer för tunga dieselfordon till år 1992. Ett omedelbart införande av skärpta avgaskrav motsvarande de i USA fr. o. m. år 1986 gällande kraven yrkas i motion Jo967 (mp) yrkande 11.

En redovisning av vilka åtgärder som vidtagits med anledning av tidigare beslut om ökade insatser för utvecklandet av miljövänliga motorer och drivmedel efterlyses i motion Jo41 yrkande 1. Införandet av stimulanser för utveckling av nya motorer och drivmedel krävs i motion Jo748 (fp) yrkande 3. I motion Jo751 (c) framhålls det önskvärda i att regeringen verkar för ett internationellt samarbete i utvecklandet av nya fordonsmotorer.

Krav på en begränsning av partikelutsläpp till vad som kan uppnås med s.k. partikelfilter framförs i motion Jo37 yrkande 3. I motion Jo719 (fp) yrkande 1 framhålls att rening bör införas av avgaser från dieselfordon. Om de av naturvårdsverket föreslagna kraven införs kan de enligt motionärerna medföra en minskning av luftföroreningarna med 5 % till år 1995.

Utskottets överväganden

Utskottet har inget att erinra mot vad föredragande statsrådet anfört beträffande riktlinjerna för införandet av skärpta avgaskrav för lastbilar och bussar. De i motionerna Jo37 yrkandena 1 och 2, Jo41 yrkandena 2 och 3, Jo800 yrkande 2, Jo962 yrkande 13 och Jo967 yrkande 11 framförda önskemålen om en tidigareläggning av kravens införande både när det gäller lätta och tunga fordon bör således enligt utskottets mening inte föranleda riksdagen att frångå sitt tidigare ställningstagande i denna fråga (JoU 1987/88:23, rskr. 373). Med det anförda avstyrker utskottet motionerna.

Med hänsyn till att någon tillfredsställande metod för att mäta partikelutsläppen enligt propositionen ännu inte föreligger, och således inga gränsvärden kan fastställas, föreligger enligt utskottets mening skäl att för framtiden reservera sig för skärpta krav. Utskottet kan därmed dela föredragande statsrådets uppfattning att utsläpp av partiklar som ett första steg bör begränsas till vad som motsvarar vad nyproducerade fordon släpper ut i dag. Denna gradvisa utveckling av utsläppskraven överensstämmer enligt utskottets mening med den av riksdagen godtagna redovisningen angående inriktningen av en begränsning av vägtrafikfordonens avgaser som lämnades av miljö- och energiministern i propositionen om miljöpolitiken inför 1990-talet (prop. 1987/88:85, JoU 1987/88:23, rskr. 373). Med hänsyn till det anförda avstyrks motion Jo37 yrkande 3.

Mot bakgrund av vad utskottet tidigare anfört beträffande avgasreningskraven för lastbilar och bussar avstyrks motion Jo719 yrkande 1 i den mån den inte kan anses tillgodosedd.

Med anledning av motion Jo748 yrkande 3 vill utskottet anföra följande:

Utskottet är medvetet om att avgasrening från miljö- och hälsosynpunkt utgör en övergångslösning på vägen mot ett transportsystem där man har nedbringat miljöpåverkan från utnyttjad energi till en nivå som naturen tål. Ett kraftfullt arbete med att utveckla miljövänliga motorer och drivmedel utgör därmed ett avgörande inslag på vägen mot en tillfredsställande lösning

av dessa problem. I enlighet med det anförda tillstyrkte utskottet våren 1988 de av miljö- och energiministern i samband med behandlingen av miljöpolitiken inför 1990-talet redovisade riktlinjerna för det fortsatta arbetet samtidigt som utskottet efterlyste ett samlat forskningsprogram för olika lösningar av avgasproblemen. Riksdagen gav som sin mening regeringen till känna vad utskottet anför. I avvaktan på att regeringen återkommer med ett förslag i enlighet härmed bör ifrågavarande motioner inte nu föranleda någon riksdagens ytterligare åtgärd. Utskottet avstyrker således motionen.

Med det anförda avstyrks även motion Jo41 yrkande 1.

I de ovan berörda riktlinjerna för det fortsatta arbetet med att lösa avgasproblemen ingår som en viktig del ett utvidgat och intensifierat internationellt samarbete. Därför synes motion Jo751 i allt väsentligt vara tillgodosedd med vad regering och riksdag tidigare belutat. Med hänsyn härtill påkallar motionen inte någon riksdagens ytterligare åtgärd.

De överväganden i propositionen som inte särskilt berörts i det föregående har ej föranlett någon erinran från utskottets sida. Det i propositionen framlagda förslaget om ändring i lagen (1976:1054) om svavelhaltigt bränsle tillstyrks.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med avslag på motionerna 1988/89:Jo38 yrkande 2 och 1988/89:Jo40 antar förslaget till lag om ändring i bilavgaslagen (1986:1386),
2. beträffande *överenskommelsen med Bilindustriföreningen* att riksdagen avslår motion 1988/89:Jo845 yrkande 1,
3. beträffande *konkurrensbegränsningar på reservdelsmarknaden* att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Jo845 yrkande 2, 1988/89:Jo884 och 1988/89:Jo896,
4. beträffande *garantitiden för avgasreningssystem* att riksdagen avslår motion 1988/89:Jo38 yrkande 1,
5. beträffande *bilar av 1987 och 1988 års modell* att riksdagen avslår motion 1988/89:Jo845 yrkande 3,
6. att riksdagen med anledning av motionerna 1988/89:Jo39 och 1988/89:Jo35 yrkande 1 antar det framlagda förslaget till lag om ändring i terrängkörningslagen (1975:1313) med den ändringen att 1 § erhåller följande som *utskottets förslag* betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Utskottets förslag

1 §

Körning i terräng med motordrivet fordon är förbjuden i hela landet

1. på barmark,

Körning i terräng med motordrivet fordon *för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk* är förbjuden i hela landet

1. på barmark,

2. på snötäckt skogsmark med plant- eller ungskog, om det inte är uppenbart att körningen kan ske utan risk för skada på skogen.

Inom de delar av fjällområdet som regeringen bestämmer är körning i terräng med motordrivet fordon förbjuden även på annan mark än som anges i första stycket.

2. på snötäckt skogsmark med plant- eller ungskog, om det inte är uppenbart att körningen kan ske utan risk för skada på skogen.

Inom de delar av fjällområdet som regeringen bestämmer är körning i terräng med motordrivet fordon förbjuden även på annan mark än som anges i första stycket.

7. beträffande *barmarkskörning på kalfjället och i våtmarker*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Jo36,

8. beträffande *dispensmöjligheter för handikappade*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Jo35 yrkande 2,

9. beträffande *kariläggning av efterlevnaden av terrängkörningslagens regler*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Jo34,

10. att riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (1976:1054) om svavelhaltigt bränsle,

11. beträffande *avgaskrav för lastbilar och bussar*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Jo37 yrkandena 1 och 2, 1988/89:Jo41 yrkandena 2 och 3, 1988/89:Jo800 yrkande 2, 1988/89:Jo962 yrkande 13 och 1988/89:Jo967 yrkande 11,

12. beträffande *begränsning av partikelutsläpp*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Jo37 yrkande 3,

13. beträffande *rening av dieselavgaser*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Jo719 yrkande 1,

14. beträffande *miljövänliga motorer och drivmedel*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Jo748 yrkande 3,

15. beträffande *redovisning av åtgärder*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Jo41 yrkande 1,

16. beträffande *internationellt samarbete*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Jo751,

17. att riksdagen lämnar utan erinran vad i propositionen anförts om skärpta avgaskrav för lastbilar och bussar m. m. och tillsynen av terrängkörningslagstiftningen m. m., allt i de delar som ej berörs av utskottets hemställan ovan.

Stockholm den 9 maj 1989

På jordbruksutskottets vägnar

Hans Gustafsson

Närvarande: Hans Gustafsson (s), Håkan Strömberg (s), Sven Eric Lorentzon (m), Grethe Lundblad (s), Martin Segerstedt (s), Jens Eriksson (m), Jan Fransson (s), Margareta Winberg (s), Åke Selberg (s), Bengt Rosén (fp), Lennart Brunander (c), Annika Åhnberg (vpk), Åsa Domeij (mp), Inge Carlsson (s), Carl G Nilsson (m), Karin Starrin (c) och Anders Castberger (fp).

1988/89:JoU19

Reservationer

1. Förslaget till lag om ändring i bilavgaslagen (1986:1386) (mom. 1)

Sven Eric Lorentzon, Jens Eriksson och Carl G Nilsson (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Som utskottet" och slutar med "och Jo40." bort ha följande lydelse:

Som utskottet – – – (=utskottet) – – – märkesobundna verkstäder. Det förslag som nu lämnats av regeringen synes göra det möjligt för bilägaren att vända sig till den verkstad han önskar för sina garantireparationer. Utskottet har dock tidigare uppställt vissa villkor för ett sådant förslags utformning. Det viktigaste villkoret var att den verkstad som gjorde ingrepp i avgasreningstrutningen därmed skulle ta på sig det fortsatta ansvaret för utrustningen. Därigenom skulle tillverkaren inte kunna bli ansvarig för fel begångna av någon annan. Detta var av särskilt stor betydelse med hänsyn till den långa garantitiden. För att garantera konsumentens trygghet uppställdes krav på att den verkstad som utförde garantireparationen skulle vara försäkrad. Föreliggande förslag uppfyller inte de nu redovisade villkoren. Regeringen bör därför enligt utskottets mening återkomma till riksdagen med ett förslag som uppfyller ovan ställda krav. Vad utskottet anfört med anledning av motionerna Jo38 yrkande 2 och Jo40 bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. att riksdagen med anledning av motionerna 1988/89:Jo38 yrkande 2 och 1988/89:Jo40 och med avslag på regeringens förslag till lag om ändring i bilavgaslagen (1986:1386) som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

2. Konkurrensbegränsningar på reservdelsmarknaden (mom. 3)

Sven Eric Lorentzon, Jens Eriksson och Carl G Nilsson (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Utskottet delar " och på s. 11 slutar med "detta sammanhang." bort ha följande lydelse:

Utskottet har tidigare uppmärksammat frågan om konkurrensförhållandena på reservdelsmarknaden och att åtagandet enligt bilavgaslagen (1986:1386) inte får innebära att konkurrensen på denna marknad begränsas. I *enlighet härmed föreskrivs* även i bilavgasförordningen (1987:586) att tillverkaren inte får föreskriva som ett villkor att bilen måste repareras vid en viss verkstad eller att reservdelar av visst fabrikat måste användas. Natur-

vårdsverkets föreskrifter angående bilavgaskontroll (SNFS 1987:2) synes dock enligt utskottets mening inte stå i överensstämmelse med den gällande ordningen. I likhet med motionären i motion Jo884 anser utskottet därför att gällande föreskrifter omedelbart bör rättas till. Vad utskottet anfört med anledning av motionen bör ges regeringen till känna. Med det anförda avstyrks motionerna Jo845 yrkande 2 och Jo896 i den mån de inte kan anses tillgodosedda med vad utskottet anfört.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *konkurrensbegränsningar på reservdelsmarknaden* att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Jo884 och med avslag på motionerna 1988/89:Jo845 yrkande 2 och 1988/89:Jo896 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

3. Konkurrensbegränsningar på reservdelsmarknaden (mom. 3)

Annika Åhnberg (vpk) och Åsa Domeij (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Utskottet delar" och på s. 11 slutar med "detta sammanhang." bort ha följande lydelse:

Genom naturvårdsverkets föreskrifter angående bilavgaskontroll (SNFS 1987:2) skapas ett monopol för varje tillverkare att tillhandahålla s. k. originaldelar till alla bilar av eget märke. Föreskrifterna innebär bl. a. att bilens typenlighet förutsätter överensstämmelse i alla delar med det typade exemplaret. I likhet med motionärerna i motion Jo896 anser utskottet att ifrågavarande bestämmelser därmed inte överensstämmer med riksdagens tidigare intagna ståndpunkt i denna fråga. För att säkra en fortsatt konkurrens på bilbranschens eftermarknad bör bestämmelserna ändras i enlighet med vad som nu anförts. Vad utskottet anfört med anledning av motionen bör ges regeringen till känna. På denna grund avstyrks motionerna Jo845 yrkande 2 och Jo884 i den mån de inte kan anses tillgodosedda med vad utskottet anfört.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *konkurrensbegränsningar på reservdelsmarknaden* att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Jo896 och med avslag på motionerna 1988/89:Jo845 yrkande 2 och 1988/89:Jo884 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

4. Förslaget till lag om ändring i terrängkörningslagen (1975:1313) (mom. 6)

Åsa Domeij (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar med "Utskottet instämmer" och på s. 13 slutar med "dessa näringar." bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer - - - (=utskottet) - - - motordrivna fordon. Utskottet anser i likhet med föredragande statsrådet att existerande undantag i terrängkörningsförordningen från förbudet mot terrängkörning även i fortsättningen kommer att tillgodose behoven av nyttotrafik med aktuella

fordon. Med det anförda tillstyrker utskottet således regeringens förslag till lag om ändring i terrängkörningslagen (1975:1313). Mot bakgrund av vad utskottet anför avstyrks motionerna Jo39 och Jo35 yrkande 1.

1988/89:JoU19

dels att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

6. att riksdagen antar det framlagda förslaget till lag om ändring i terrängkörningslagen (1975:1313) och avslår motionerna 1988/89:Jo39 och 1988/89:Jo35 yrkande 1.

5. Barmarkskörning på kalfjället och i våtmarker (mom. 7)

Åsa Domeij (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar med "Utskottet är" och slutar med "utskottet motionen." bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den oro för terrängkörningens följder som uttryckts av motionärerna i motion Jo36. Körning med motordrivna fordon i framför allt barmarksterräng orsakar svåra skador på vegetationen. Särskilt utsatta naturtyper är kalfjäll och våtmarker. Naturvårdsverket har tidigare föreslagit att barmarkskörningen på kalfjället i samband med renskötsel och för kommunala och statliga tjänstemän i tjänsteärende skall förbjudas. Vidare anser verket att motsvarande förbud även skall omfatta våtmarker. Utskottet anser i likhet med motionärerna att naturvårdsverkets förslag omedelbart bör omsättas i praktisk handling. Regeringen bör således återkomma till riksdagen med förslag till förbud i enlighet med vad som anförts i motionen.

dels att utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *barmarkskörning på kalfjället och i våtmarker* att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Jo36 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

6. Dispensmöjligheter för handikappade (mom. 8)

Lennart Brunander och Karin Starrin (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar med "Utskottet känner" och slutar med "av yrkandet." bort ha följande lydelse:

Tillkomsten av nya fordonstyper möjliggör för de rörelsehindrade att ta sig ut i naturen. De rörelsehindrades krav på att få tillgång till samma naturupplevelser som övriga invånare i landet är enligt utskottets mening fullt berättigade och de bör därför garanteras generösa dispensmöjligheter från rådande förbud mot terrängkörning. Regeringen bör därför enligt utskottets mening återkomma till riksdagen med ett förslag som garanterar de rörelsehindrade en möjlighet till ett rörligt friluftsliv. Vad utskottet sålunda anför med anledning av motion Jo35 yrkande 2 bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 8 bort ha följande lydelse:

8. beträffande *dispensmöjligheter för handikappade* att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Jo35 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

7. Kartläggning av efterlevnaden av terrängkörningslagens regler (mom. 9)

1988/89:JoU19

Bengt Rosén och Anders Castberger (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar med "Övervakningen av" och slutar med "Jo34 avstyrks." bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motion Jo34 finns det vissa omständigheter som tyder på att gällande lagstiftning beträffande terrängkörning inte efterlevs i den utsträckning som vore önskvärd. Utöver reglerad snöskoterkörning torde ökande okynnesåkning medföra besvärande effekter på naturen. Med hänsyn härtill bör regeringen kartlägga hur väl lagstiftningen på detta område fungerar och efterlevs. Vad utskottet anfört med anledning av motion Jo34 bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 9 bort ha följande lydelse:

9. *beträffande kartläggning av efterlevnaden av terrängkörningslagens regler*

att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Jo34 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

8. Avgaskrav för lastbilar och bussar (mom. 11)

Bengt Rosén och Anders Castberger (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Utskottet har" och slutar med "utskottet motionerna." bort ha följande lydelse:

Utskottet har inget att erinra mot vad föredragande statsrådet anfört beträffande riktlinjerna för införandet av skärpta avgaskrav för lätta lastbilar och bussar. Utskottet anser dock att införandet av skärpta bestämmelser för utsläpp från tunga dieselfordon först 1994 inte kan anses stå i överensstämmelse med vad naturen tål eller med vad dagens teknik medger. Skärpta krav för de tunga fordonen bör således enligt utskottets mening tidigareläggas så att de blir gällande fr. o. m. 1992 års modeller. Vad utskottet anfört med anledning av motion Jo800 yrkande 2 bör ges regeringen till känna. Med det anförda avstyrks motionerna Jo37 yrkandena 1 och 2, Jo41 yrkandena 2 och 3, Jo962 yrkande 13 och Jo967 yrkande 11 i den mån de inte kan anses tillgodosedda med vad utskottet anfört.

dels att utskottets hemställan under 11 bort ha följande lydelse:

11. *beträffande avgaskrav för lastbilar och bussar*

att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Jo800 yrkande 2 och med avslag på motionerna 1988/89:Jo37 yrkandena 1 och 2, 1988/89:Jo41 yrkandena 2 och 3, 1988/89:Jo962 yrkande 13 och 1988/89:Jo967 yrkande 11 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

9. Avgaskrav för lastbilar och bussar (mom. 11)

1988/89:JoU19

Lennart Brunander (c), Annika Åhnberg (vpk) och Karin Starrin (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Utskottet har" och slutar med "utskottet motionerna" bort ha följande lydelse:

Godstransporter och annan nyttotrafik på landsväg har under senare år ökat i omfattning. De dieseldrivna lastbilarna och bussarna står i dag för cirka en tredjedel av motorfordonens utsläpp. Landsvägstransporterna utgör därmed ett stort miljöproblem som måste angripas med olika åtgärder. Förutom utbyggd kapacitet för godstransporter på järnväg krävs enligt utskottets mening en forcering av bestämmelserna om obligatoriskt skärpta reningskrav. Det finns ingen anledning att i Sverige vänta med införandet av skärpta krav. Utskottet ansluter sig därmed till de yrkanden som framförs i motionerna Jo37 yrkandena 1 och 2, Jo41 yrkandena 2 och 3 och Jo962 yrkande 13 om införandet av skärpta obligatoriska avgasreningskrav för lätta och tunga fordon fr. o. m. 1990 resp. 1992. Regeringen bör således enligt utskottets mening återkomma till riksdagen med förslag i enlighet härmed. Motionerna Jo800 yrkande 2 och Jo967 yrkande 11 avstyrks i den mån de inte kan anses tillgodosedda med vad utskottet anfört.

dels att utskottets hemställan under 11 bort ha följande lydelse:

11. *beträffande avgaskrav för lastbilar och bussar*
att riksdagen med anledning av motionerna 1988/89:Jo37 yrkandena 1 och 2, 1988/89:Jo41 yrkandena 2 och 3, 1988/89:Jo962 yrkande 13 och med avslag på motionerna 1988/89:Jo800 yrkande 2 och 1988/89:Jo967 yrkande 11 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

10. Avgaskrav för lastbilar och bussar (mom. 11)

Åsa Domeij (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Utskottet har" och slutar med "utskottet motionerna." bort ha följande lydelse:

Mot bakgrund av de ökande utsläppen av kväveoxider anser utskottet att en tidigareläggning av införandet av skärpta avgasreningskrav för lastbilar och bussar är nödvändig. Utskottet ansluter sig därmed till de krav på ett omedelbart införande av skärpta avgasreningskrav som framförs i motion Jo967 yrkande 11. Utskottet anser att kraven skall motsvara de som gäller i USA fr. o. m. 1986 års modeller. Vad utskottet anfört med anledning av motionen bör ges regeringen till känna. Med det anförda kan motionerna Jo37 yrkandena 1 och 2, Jo41 yrkandena 2 och 3, Jo800 yrkande 2 och Jo962 yrkande 13 i allt väsentligt anses tillgodosedda.

dels att utskottets hemställan under 11 bort ha följande lydelse:

11. *beträffande avgaskrav för lastbilar och bussar*
att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Jo967 yrkande 11 och med avslag på motionerna 1988/89:Jo37 yrkandena 1 och 2, 1988/

89:Jo41 yrkandena 2 och 3, 1988/89:Jo800 yrkande 2 och 1988/89:Jo962 yrkande 13 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

1988/89:JoU19

11. Begränsning av partikelutsläpp (mom. 12)

Annika Åhnberg (vpk) och Åsa Domeij (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Med hänsyn" och slutar med "yrkande 3." bort ha följande lydelse:

I dag står tekniken när det gäller s. k. partikelfilter på gränsen till ett genombrott. Serieproduktion är enligt vad utskottet erfarit nära förestående. Mot den bakgrunden bör enligt utskottets mening partikelutsläpp som överstiger vad som kan uppnås med hjälp av partikelfilter inte accepteras. Regeringen bör således återkomma till riksdagen med förslag till utsläppsgränser som tar hänsyn till snart tillgänglig teknik. Vad utskottet anfört med anledning av motion Jo37 yrkande 3 bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 12 bort ha följande lydelse:

12. beträffande *begränsning av partikelutsläpp*
att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Jo37 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

12. Rening av dieselavgaser (mom. 13)

Bengt Rosén (fp), Åsa Domeij (mp) och Anders Castberger (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Mot bakgrund" och slutar med "anses tillgodosedd." bort ha följande lydelse:

Rening vid källan är dock enligt utskottets mening den metod som bör väljas för att minska de dieseldrivna fordonens utsläpp. Dieselfordonens stora andel av kväveutsläppen motiverar således ytterligare åtgärder för att minska utsläppen. Om de av naturvårdsverket föreslagna kraven på dieselfordon införs kan detta beräknas medföra en minskning med ca 5% till 1995. Vad utskottet anfört med anledning av motion Jo719 yrkande 1 bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 13 bort ha följande lydelse:

13. beträffande *rening av dieselavgaser*
att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Jo719 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

13. Miljövänliga motorer och drivmedel (mom. 14)

Bengt Rosén (fp), Åsa Domeij (mp) och Anders Castberger (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Utskottet är" och på s. 15 slutar med "således motionen." bort ha följande lydelse:

Utskottet är --- (=utskottet) --- utskottet anfört. Rejåla stimulansåtgärder för denna utveckling måste enligt utskottets mening omedelbart införas. Vad utskottet anfört med anledning av motion Jo748 yrkande 3 bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 14 bort ha följande lydelse:

1988/89:JoU19

14. beträffande *miljövänliga motorer och drivmedel*
att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Jo748 yrkande 3 som
sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

14. Redovisning av åtgärder (mom. 15)

Lennart Brunander och Karin Starrin (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 15 börjar med "Med det" och slutar med "yrkande 1." bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motion Jo41 yrkande 1 anser utskottet att regeringen bör redovisa vilka åtgärder som vidtagits med anledning av nämnda beslut. Riksdagen bör ge regeringen till känna vad utskottet anför.

dels att utskottets hemställan under 15 bort ha följande lydelse:

15. beträffande *redovisning av åtgärder*
att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Jo41 yrkande 1 som
sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

15. Internationellt samarbete (mom.16)

Lennart Brunander och Karin Starrin (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 15 börjar med "I de" och slutar med "ytterligare åtgärd." bort ha följande lydelse:

I de --- (=utskottet) --- internationellt samarbete. Utskottet vill dock betona vikten av att Sverige, med två internationellt välkända biltillverkare, intar en tätposition när det gäller att ta fram nya bränslen och motorer. Sådana framtidssatsningar kommer att kräva internationella överenskommelser, och Sverige bör verka för att gemensamma miljökrav kommer att ställas på framtidens motorer. Vad utskottet anför med anledning av motion Jo751 bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 16 bort ha följande lydelse:

16. beträffande *internationellt samarbete*
att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Jo751 som sin mening
ger regeringen till känna vad utskottet anför,

Särskilt yttrande

Miljöförbättrande åtgärder på den äldre bilparken

Lennart Brunander och Karin Starrin (båda c) anför:

Riksdagen beslutade våren 1988 att ge regeringen i uppdrag att utforma bestämmelser för stimulanser till miljöförbättrande åtgärder hos den äldre bilparken. Beslutet innebar att det skulle utgå ett bidrag på 1 000 kr. till de bilägare som monterade godkänd avgasrening på bilarna. Beslutet var ett resultat av motioner från bl. a. centerpartiet. Något förslag har ännu inte kommit från regeringen. Detta är anmärkningsvärt med tanke på bilavgaser-

nas betydelse för luftföroeningarna i våra tätorter, försurningen och skogsskadorna. När riksdagen tog sitt beslut förutsattes ett snabbt förverkligande av förslaget. I propositionen meddelar nu regeringen att naturvårdsverket har fått i uppdrag att utforma ett förslag till bidragsregler. Man säger också att bidragsreglerna skall börja gälla från den 1 juli 1989. Något förslag har ännu inte synts till. Hur ett bidragssystem skall kunna börja gälla från halvårsskiftet är svårt att se. Vår kritik mot regeringens senfärdighet på denna punkt kvarstår.

1988/89:JoU19